

# Bruksanvisningar Laminat

**PARADOR**

# Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	Sida 2
Värt att veta.....	Sida 3
Produktuppbyggnad.....	Sida 5
Tillbehör.....	Sida 6
Grundregler för läggningen.....	Sida 9
Läggingsvarianter.....	Sida 13
Montering.....	Sida 14
Tips.....	Sida 22
Värdebevarande, rengöring och skötsel.....	Sida 23
Vanliga frågor.....	Sida 25
Bilaga	
Checklista för läggning på golvvärmesystem med varmvatten.....	Sida 26
Uppvärmningsprotokoll för golvvärmesystem med varmvatten.....	Sida 27

I instruktionsbroschyren i paketet eller på produktförpackningen kan du läsa viktiga anvisningar om läggningen. För speciella användningsområden kan du även få mer information via Parador användningsteknik.

På Paradors hemsida [www.parador.de/en](http://www.parador.de/en) kan du även hitta tekniska datablad, prestandadeklara- tioner, certifikat och läggingsvideor.

Utöver detta är följande normer relevanta vid användande av Parador laminat:

DIN 18202	dimensionstoleranser inom byggnadskonstruktion
DIN 18299	Allmänna föreskrifter för alla sorters byggnadsarbeten
DIN 18365	Golvläggningsarbeten
BEB-bipacksedel	Analys och förberedelse av underlag; uppvärmda och icke-uppvärmda golvkonstruktioner







# Värt att veta

Laminat är slitstarkt, ger en sund bostadsmiljö och väldigt lätt att rengöra – idealiskt för användning i olika bostadsmiljöer. Det stora urvalet av dekor, format och ytstruktur ger dig möjlighet att designa dina rum helt individuellt med tidsenliga looks och en autentisk känsla samt skapa en hemtrevlig och angenäm atmosfär.

Produktlinjerna Basic, Classic och Trendtime erbjuder en mängd olika dekorer för alla sorters behov, vilka gör det möjligt att göra dina bostadsdrömmar till verklighet. Med det intelligenta klicksystemet kan du snabbt och smidigt börja njuta av ditt äkta allroundgolv "Made in Germany".

## Användningsklasser/tålighetsklasser

Inom den europeiska normen för laminatgolv definieras egenskaper, krav och testprocedur och indikeras lättförståeligt och transparent med hjälp av användningsklasser. Beroende på de resultat som erhålls – motsvarande kraven och tåligheten/användningsintensiteten – hos ett golv, delas golvbeläggningen in i klasserna privat (nummerområde 20) och kommersiell/offentlig (nummerområde 30) användning.

Användningsklass	Piktogram	Användningsintensitet	Användningsområde (t.ex.)
<b>Användningsklasser inom privat bruk</b>			
21		måttlig användning	Sovrum, förråd
22		normal användning	Vardagsrum, matrum
23		Intensiv användning	Kök, hall
<b>Användningsklasser inom offentligt bruk</b>			
31		måttlig användning	Hotellrum, små kontor
32		normal användning	Kontor, hotellobbyer
33		Intensiv användning	Klassrum, stora kontor, butiker

I de tekniska databladerna kan du läsa mer om ytterligare egenskaper. Dessa kan du ladda ned på [www.parador.de/en](http://www.parador.de/en). Du kan även se en översikt över de grundläggande egenskaperna hos de olika Parador kollektionerna i de aktuella produktkatalogerna.

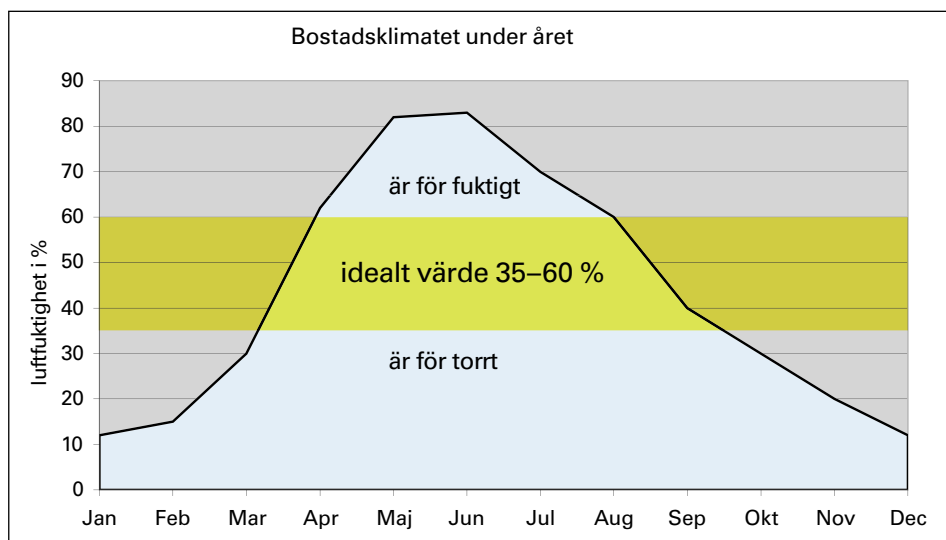
# Golv och rumsklimat

Laminatets huvudbeståndsdel är dess HDF-bärplatta som är ett s.k. hyroskopiskt material. Det betyder att materialet kan ta upp fukt och avge fukt igen.

Detta faktum kan å ena sidan ge en klimatreglerande effekt samtidigt som det kan medföra nackdelen att det sväller när det tar upp fukt (blir större) resp. krymper när det avger fukt (blir mindre). Om det sväller eller krymper är därför direkt beroende av rumsklimatet.

Om klimatet är för torrt krymper det hyroskopiska materialet (här: HDF-bärplatta); om rumsklimatet är för fuktigt, sväller det.

Framför allt under vintermånaderna när luftfuktigheten ofta är alldeles för låg (se diagrammet) kan materialets naturliga krympning leda till uppkomsten av fogar. I omvänt fall, när det är för fuktigt, kan uppåtvälvning uppstå när väggavståndet är för litet resp. expansionsfogar saknas.



Se därför till att inte långvarigt under- eller överskrida det i diagrammet visade idealvärdet för luftfuktighet under året.

# Produktuppbyggnad



## ① Overlay

Det mycket nötningsbeständiga och vattentäta täcklagret av melaminharts skyddar mot normala vardagsbelastningar, mikrorepor och fallande föremål. För detta ansvarar en hög andel av korund vars hårdhet bara överträffas av diamantens.

## ② Dekorpapper

De avancerat reproducerade dekorena fascinerar med överraskande realistiska reproduktioner av många naturliknande material. Dekortrycket imponerar med sin utomordentliga briljans i lösningsmedelfria färger. Impregneringen i melaminharts skyddar ytterligare mot fukt.

## ③ HDF-bärplatta

Den högkomprimerade, svällningsskyddade bärplattan ger hög formstabilitet och minimerar på så sätt påverkan av förändringar i rumsklimatet och ovanliga belastningar. Den omslutande kantimpregneringen ger ytterligare ett utmärkt kantsvällningsskydd.

## ④ Bottenlagerpapper

Laminatgolvet baksida formar bottenlagret som balanserar spänningar och förhindrar panelen från att slå sig. Det impregnerade pappret i bottenlagret skyddar samtidigt bärplattan mot fukt underifrån.

## ⑤ Safe-Lock® PRO

Den förbättrade patenterade klickmekanismen Safe-Lock® PRO fräses direkt in i specialbärplattan och utmärker sig genom flera fördelar:

- › Exakt passform för osynliga övergångar mellan tilljorna och för absolut plana ytor
- › Extremt hög kopplingsstabilitet för långvarig passform
- › Exakt, säker och snabb läggning
- › Lätt hantering

## ⑤ Allround-Click System (gäller endast Trendtime 3)

Den patenterade klickgeometrin Allround-Click gör det möjligt att lägga fiskbensmönster utan höger- och vänsterstavar och förenklar proceduren avsevärt tack vare den smidiga läggningen.

## ⑤ Not/fjädersammanfogning (gäller endast Edition)

Med hjälp av den universella, genomgående not/fjädersammanfogningen är det enkelt att lägga ett golv i flera varianter (t.ex. fiskbens-, block-, herkulesmönster, ...).

# Tillbehör

## Underlag

Utförlig information om underlag finns i våra kataloger och online på [www.parador.de/en](http://www.parador.de/en).

När laminatgolv läggs rekommenderar vi att underlag används, eftersom dessa jämnar ut mindre ojämnheter och har en positiv effekt på golvets akustik.

### Akustik-Protect 50

- › Integrerad ångspärr

### Akustik-Protect 80

- › Utan integrerat fukttskydd, t.ex. för läggning på träunderlag

### Akustik-Protect 100

- › Integrerad ångspärr
- › Bra steg- och rumsljuddämpning\*
- › Inget ytterligare fuktighetsskydd (PE-folie) krävs

### Akustik-Protect 500

- › Integrerad ångspärr
- › Ännu bättre egenskaper än Akustik-Protect 50, 80 och 100
- › Inget ytterligare fuktighetsskydd (PE-folie) krävs

### PE-folie

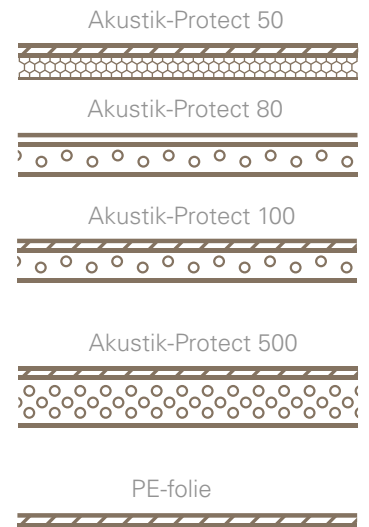
- › För att skapa en slät kontaktyta
- › Som fukttskydd på mineraliska underlag

Vid läggning på mineraliska underlag ska alltid en PE-folie läggas som fukttskydd bl.a. för att undvika att det bildas mögel (undantag Akustik-Protect 50, 100 och 500).

### Aluminiumtejp

- › För att tätas skarvarna mellan underlagsbanorna för ett bättre fukttskydd

Vid läggning på mineraliska underlag krävs ett fukttskydd.



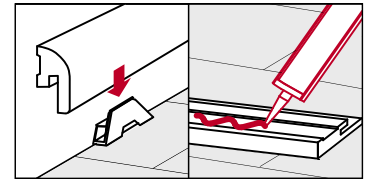
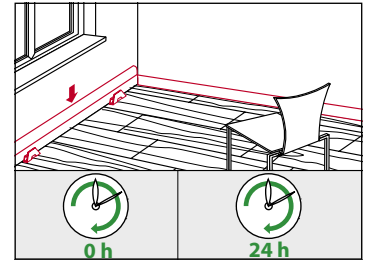
\*Stegljud färdas nedåt och hörs sålunda i de nedanförliggande rummen; rumsljud färdas uppåt och uppfattas i det rum där de uppstår.

## Golvlister

För ett perfekt slutresultat hittar du matchande dekorgolvlister för varje golvdekor i Paradors sortiment. För montering i väggen finns speciella plastclips med integrerad kabelföring. Huvor och hörn kompletterar sortimentet.

## Monteringsanvisning golvlister

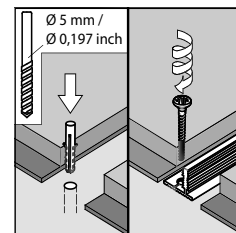
Flytande golv kan beträdas direkt efter läggningen och Edition-golv kan först beträdas när limmet har härdat (ca. 24 timmar). Ta bort distanskilarna och fäst Parador golvlister med patenterad clipsteknik eller med Parador monteringslim. Vid läggning i fuktiga rum, och när golv i serien Hydron 600 används, rekommenderar vi att den vattenfasta Parador golvlisten SL 5 WF används.



## Golvprofiler

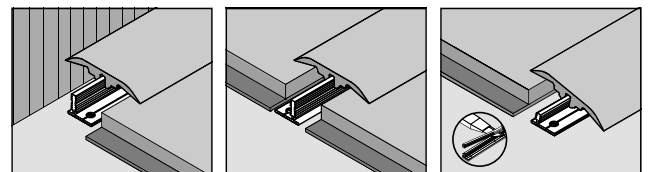
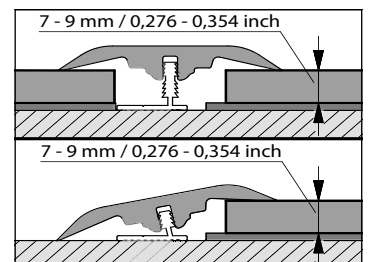
Parador profilerna är lämpliga för ändrar, övergångar och anpassningar. Basprofilen skruvas fast i eller limmas – speciellt vid golvvärme – på underlaget.

Skjut på täckprofilen eller skruva fast aluminiumprofilen – färdigt!



## 3-in-1-HDF-profil laminat

- › samma struktur och dekor
- › 48 mm bred
- › monteringshöjd ca 3,5 mm
- › golvets användningsområde: tjocklek 7 till 9 mm
- › För höjder mellan 9 och 11 mm (inklusive undergolv)



## Observera

Om basprofilen ska användas som övergångsprofil måste den anpassas. Om profilen används som ändprofil kan det i vissa fall vara lämpligt med ett underfoder (t.ex. med en smal laminatremsa).

### Aluminiumprofiler

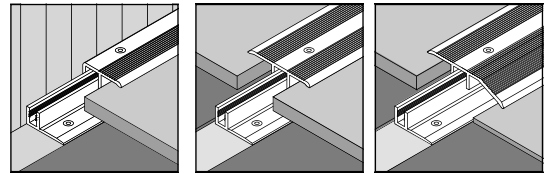
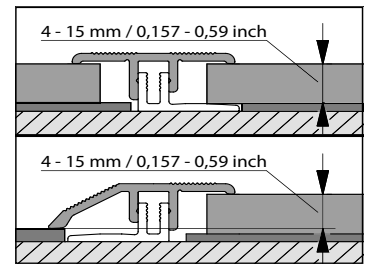
Aluminiumprofilerna är lämpliga för användning med golvtjocklekar på 7 till 15 mm.

Beakta täckytan:

Övergångsprofil: 34 mm

Ändprofil: 22 mm

Anpassningsprofil: 44 mm



### Verktyg

Förläggning av laminatgolv och användning av tillbehörsprodukter från Parador behövs följande verktyg och hjälpmedel:

Måttband resp. tumstock, cutterkniv, penna, handsåg, Parador plastkilar, Parador MultiTool, hammare, borrar och samt stick-, kap- eller cirkelsåg.

Beroende på användning kan ytterligare verktyg och material behövas:  
limpistol för monteringslim, metalsåg för aluminiumprofiler; Edition: Parador foglim D3.



# Grundregler för läggningen

Dessa läggningsregler och de följande monteringsanvisningarna gäller i allmänhet. I produktbladen som följer med i paketet kan det finnas ytterligare särskilda eller avvikande regler eller anvisningar som måste beaktas och följas.

Läggningsvideo "Lägg Parador laminat rätt":



## Observera:

Klicka på texten "Läggningsvideo", klicka på eller scanna QR-koden.



## Kontrollera att tiljorna är oskadade

Kontrollera noggrant att laminattiljorna inte uppvisar materialfel innan och medan de läggs. Tiljor med synliga brister eller skador får inte läggas. Montering bör endast utföras dagtid eller med bra belysning eftersom eventuella skador och felaktiga tiljor annars kanske inte upptäcks.

## Acklimatisering innan läggning

Laminelementen måste acklimatiseras minst 48 timmar vid en rumstemperatur på 17–24 °C och en luftfuktighet på 35–60 % i det rum där läggningen ska ske. Det betyder att de förslutna paketen måste anpassa sig till klimatförhållandena i rummet. Om rumsklimatet mellan lagerutrymmet och läggningsrummet skiljer sig mycket borde acklimatiseringstiden helst förlängas. Om rumsklimatet är nästintill samma kan tiden även vara kortare.

Förvara paketen på ett plant underlag utan att öppna dessa. Särskilt i nybyggda hus där luftfuktigheten oftast är mycket hög måste dessa instruktioner följas.

## Placering av expansionsfogar/väggavstånd

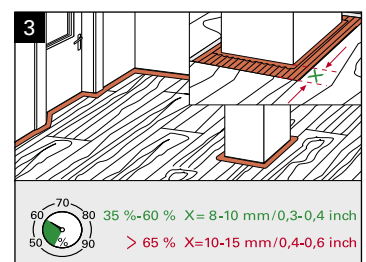
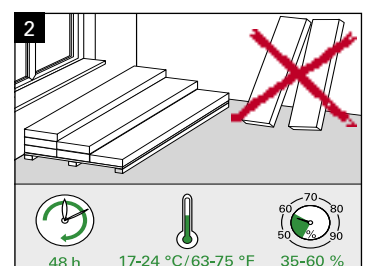
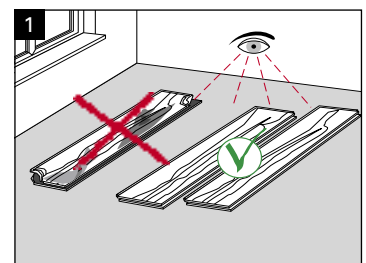
Laminatgolvet bärplatta är ett trämaterial som likt naturligt virke sväller och krymper beroende på rumsklimatet.

Därför behöver det utlagda laminatgolvet ett visst avstånd till alla fasta byggnadsdelar, d.v.s. väggar, pelare, radiatorrör o.s.v., vilket kallas väggavstånd eller expansionsfog. Utöver detta måste expansionsfogar läggas in om en definierad läggningssyta överskrids.

Det vanligaste läggningsfelet är ett för litet väggavstånd. Det visar sig i många fall först till sommaren eftersom den högre luftfuktigheten och temperaturen gör att laminatgolvet sväller.

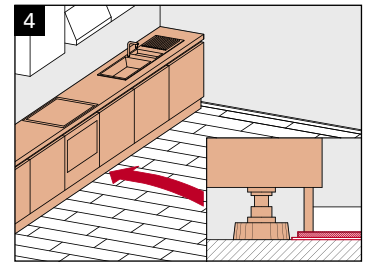
Expansionsfogen resp. avståndet till vägen bör vara minst 8–9 mm\*, med tillägg för större ytor. Tumregler: Håll per meter golv minst 1,5 mm expansionsfog på rummets sidor. (Exempel: rumsbredd 5 m = minst 8 mm avstånd till väggen på alla sidor) (bild 3). Tiljans tjocklek = avstånd till vägg (Exempel: laminattiljan är 8 mm tjock = min. 8 mm avstånd till vägg / laminattiljan är 9 mm tjock = min. 9 mm avstånd på alla sidor)

Även om det utlagda materialet bara ligger an på ett ställe i rummet (anpassas) kan det flytande utlagda materialet trycka sig emot och välva upp sig. Vanliga svaga punkter är dörrkarmar, trappkanter, radiatorrör samt ändskenor.



\*Tips: minst 15 mm vid en relativ luftfuktighet på >65 %

Tunga föremål (över 350 kg), som t.ex. kök och skåp (där golvet bara kan förflytta sig åt ett håll), kräver ett dubbelt så stort väggavstånd på den motsatta sidan. Vi rekommenderar att bygga upp tunga föremål, t.ex. platsbyggda möbler, kök, skåp, akvarium etc. innan läggningen utförs och att bara lägga golvet fram till under listen (bild 4). Detta gör det möjligt att enkelt ta bort golvet igen. Vid väggområdet täcks expansionsfogarna med golvlistor och på andra områden täcks dem av speciella golvprofiler. Det kan även vara lämpligt att redan vid läggningsplaneringen ta med tunga föremål i beräkningen (tips: genom att limma huvudkanterna i de mer utsatta områdena undviker du fogöppningar).

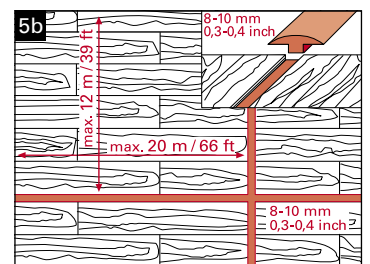
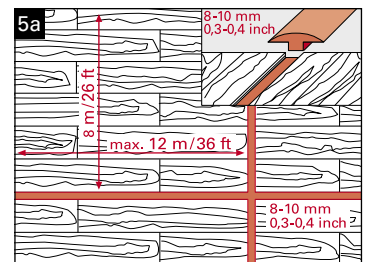


### Placering av expansionsfogar

Eftersom laminatgolvet enligt beskrivningen ovan sväller och krymper beroende på rumsklimatet kan ytterligare expansionsfogar på minst 8 mm behövas vid följande förhållanden (bild 5):

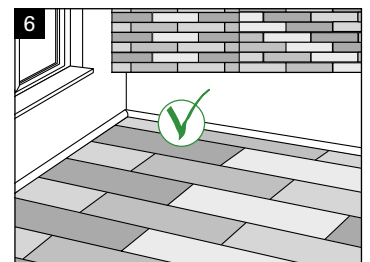
- › större ytor (över 8 x 12 m) - (bild 5a)
  - › vid Hydron 600 (12 x 20 m) – (bild 5b)
  - › vinklade ytor
  - › läggning mellan flera rum
- Hydron 600 kan läggas från rum till rum utan expansions- eller rörelsefog.

Dessa rörelsefogar täcks med respektive övergångsprofiler (se avsnittet "Tillbehör"). Observera: vid utelämnande av expansions- eller rörelsefogar ansvarar alltid golvläggaren för detta.



### Läggningssmönster

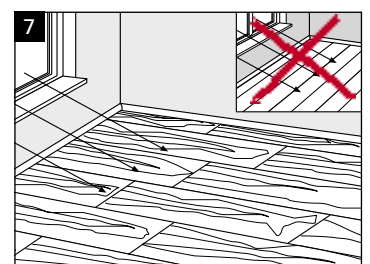
Laminattiljor kan läggas både i regelbundet och i oregelbundet förband (bild 6). Det är alltid viktigt att se till att förskjutningen av huvudändarna mellan raderna är minst 40 cm, vid Edition ska den vara minst 15 cm, vid klinkersformat halva längden, vid produkter där tiljornas längd överstiger 150 cm krävs minst 60 cm förskjutning mellan tiljorna. Se avsnittet "Montering: Edition Open Frameworks".



### Läggningsriktning (hur ljuset faller och rummets planritning)

För utseendets skull bör tiljorna läggas parallellt med riktningen som ljuset faller in, d.v.s. långsidan löper i samma riktning som ljuset. Om det finns flera fönster ska du orientera dig efter det största. I utrymmen med extrema planritningar ska du även ta hänsyn till rummets indelning när du väljer läggningsriktning (bild 7).

Av visuella skäl bör även golvet längsgående sidor löpa parallellt med rummets långsida. Rummet ger då ett mer kvadratisk och större intryck istället för att se smalt och korridorsaktigt ut.

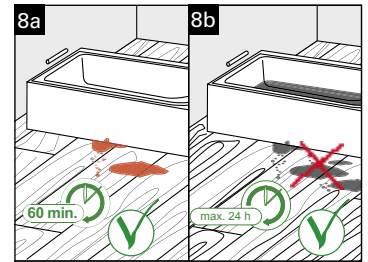


## Användning i våtrum

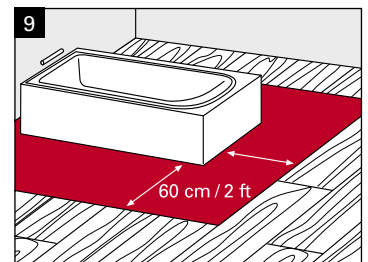
Laminat får inte läggas i områden där vatten kan stänka på golvet. Vattenansamlingar tränger in i HDF-kärnan och kan skada den permanent (bild 9). Laminat ur kollektionerna Classic, Trendtime och Edition kan användas i fuktiga rum och ger upp till en timmes skydd vid stående vatten (bild 8a). Laminat i kollektionen Hydron kan användas i fuktiga rum och ger upp till 24 timmars skydd vid stående vatten (bild 8b). I permanent fuktiga utrymmen eller fuktiga omgivningar (bastuområden, fuktiga rum o.s.v.) bör laminat inte läggas ut eftersom risken för inträngande fukt inte kan uteslutas.

Om laminatgolvet ska läggas i badrum är det viktigt att det inte placeras där vatten kan stänka (dusch, badkar, toalett, tvättfat) och att fuktigheten alltid ligger inom det normala området mellan 35 % och 65 % relativ luftfuktighet.

Vid läggning i permanent våta rum och miljöer rekommenderar vi att den vattenfasta Parador golvlisten SL 5 WF används.



Classic, Trendtime, Hydron och Edition

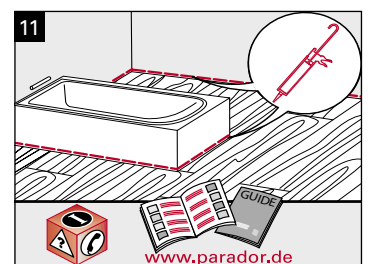
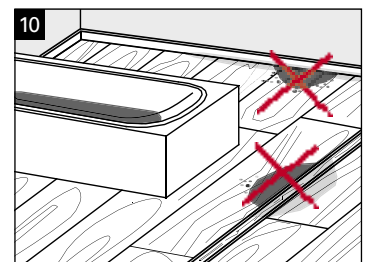


Basic

## Observera

Laminat får inte läggas i duschar (termiska åtgärder).

Uppkomst av mögel och fuktighetspåverkan måste absolut undvikas, både i kant-/fogområden och även i expansionsfogar (bild 10). Dessutom måste de här områdena tätas noggrant (bild 11). Om vatten tränger in under golvet kan detta t.ex. leda till att mögel bildas.



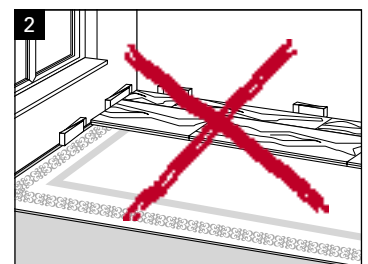
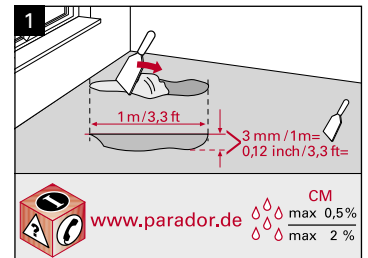
# Krav på underlaget

- › Grundförutsättning för läggning av laminat är ett fast, torrt och plant underlag.
- › Ojämheter på mer än 3 mm på 1 m ska jämnas ut med lämpligt spackel (bild 1).
- › Om du lägger laminat ovanpå gamla trätiljor eller klinkers måste t.ex. löst liggande tiljor skruvas fast i underkonstruktionen för att reducera eventuellt knarrande. Läggningsen bör ske tvärs emot trätiljornas längsriktning.
- › Heltäckningsmattor är inte tillräckligt fasta samt av hygieniska skäl olämpliga som underlag och ska därför tas bort (bild 2).
- › Vi rekommenderar att utföra läggning på äldre PVC-, CV- och linoleumbeläggningar endast om dessa beläggningar är ordentligt fastlimmade i underlaget, inte har några lösa ställen och inget golvvärmsystem finns. Det är nödvändigt att lägga ett lämpligt underlag för att jämna ut ojämnheter.
- › Om körbara enheter som kontorsstolar eller -hurtsar ska köras på golvytan måste undergolvet ha motsvarande tryckhållfasthet. Den maximala vikten per hjul får inte leda till att golvet deformeras eftersom det skulle kunna skada tiljornas låsning och deras yta. Beroende på hjulens utformning kan ett skyddande underlag vara nödvändigt. Endast föremål med mjuka hjul ska användas.
- › Golvmassa får inte överskrida följande fuktighetsvärden:

	Anhydritgolvmassa	Cementgolvmassa
utan golvvärme	max. 0,5 CM %	max. 2,0 CM %
med golvvärme	max. 0,3 CM %	max. 1,8 CM %

Golvmassans fuktighet ska alltid kontrolleras med en lämplig testmätare. Testet av provmaterialet ska tas från golvmassans nedre tredjedel. Samtidigt ska golvmassans tjocklek mätas och dokumenteras vid varje testpunkt. Uppgifterna gäller endast för golvmassa utan tillsatser. För golvmassa med tillsatser resp. snabbtorkande golvmassa ska leverantörens angivelser efterföljas.

På mineraliska underlag\* ska ett 0,2 mm tjockt PE-folie läggas ut som ångspärr (banor ska överlappas minst 30 cm och limmas på varandra, låt kanten stå upp som en balja och skär av det överblivna materialet när golvlisterna har monterats). Det går även att använda Paradors underlag med stegljudsdämpning och integrerat fuktskydd. Vid permanent uppstigande fukt från underlaget ska golvytan förseglas med ett lämpligt flytande spärrmedel. Ångspärr får aldrig användas på läggingsunderlag i trä (bild 3).



\* Mineraliska underlag är till exempel betong, golvmassa, sten.

# Läggningsvarianter

## Flytande läggning

Om laminatgolvet läggs ut utan fast kontakt med undergolvet d.v.s. att endast tilljorna fogas samman med varandra, kallas det för "flytande läggning". Parador laminatgolv kan läggas snabbt och problemfritt tack vare den enkla klicktekniken eller not-fjäderförbindningen med lim och är avsett för flytande läggning. Denna läggningssättet är det populäraste läggningssättet.

## Heltäckande limning

Baserat på att laminatgolvet Element är avsedd för flytande läggning avråder Parador från en heltäckande limning.

Laminatsorten Hydron 600 uppfyller alla tekniska krav på limning av en yta på upp till 20 m<sup>2</sup>. Det är dock mycket krävande att ta bort den limmade ytan. Därför avråder vi från heltäckande limning och tar heller inget ansvar för eventuella följskador.

## Läggning på golvvärmesystem

Parador laminatgolv är lämpade för flytande läggning på varmvattengolvvärmesystem. För läggning ovanpå elgolvvärmesystem måste följande instruktioner följas:

- › läggning endast med system som har temperatursensor och -regulator
- › ingen läggning på elgolvvärmesystem av äldre modell (inbyggt före 2000)
- › ingen läggning på nattvärmesystem

På de tekniska informationsbladen finns ytterligare information, till exempel om värmemotståndet hos våra laminatgolv.

Vid läggningen/användningen ska även bilagan "Checklista för läggning på varmvattengolvvärmesystem" följas.

Den maximala ytttemperaturen på 29°C får inte överskridas och en väldigt snabb uppvärmning ska förhindras.

## Användning av ytnedkylning

Enligt experternas åsikt är en kylning på maximalt 5 °C vid en maximal relativ luftfuktighet på 65 % inga problem. (Även i "normala" bostäder bör den minimala golvtemperaturen på 19 °C inte underskridas enligt tyska "Arbeitsstättenverordnung". I områden där fötter kyls ned ökar hälsoriskerna).

Parador golvbeläggningar kan användas obegränsat inom de nämnda villkoren (samt om de särskilda Parador montage- resp. läggningssinstruktionerna efterföljs).

Vid läggning på golvvärme- och-kylsystem är kravet på leverantörens användningsgodkännande bindande. De angivna förutsättningarna för läggning på sådana system ska följas. Läggning på värmesystem med nattvärmningsfunktion är utesluten.

Observera: Varuppmärksam på någon form av påverkan på liggande underlag från golvvärme eller kylsystem.

# Montering

Vid monteringen är det viktigt att du även följer instruktionerna på informationsbladen i paketen.

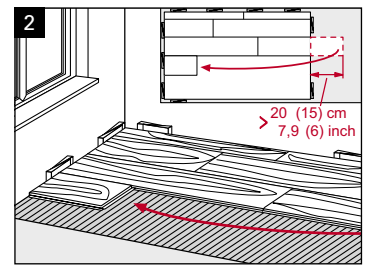
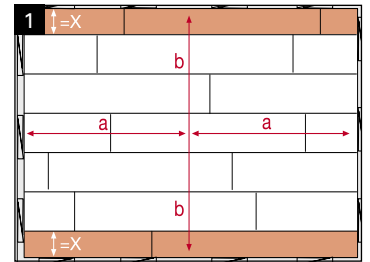
När du har följt grundreglerna och lagt underlaget går det att börja lägga själva golvbeläggningen.

## Förberedelse och centrering

För att få ett enhetligt utseende på den första och sista raden ska rumsbredden mätas tvärs mot lägningsriktningen och bredden på den första och sista raden tiljor ska räknas ut (med minst ½ tiljebredden vardera) (bild 1).

Blanda golvelement ur flera paket för att få ett enhetligt utseende på dekoren över hela ytan.

Det sista golvelementet i varje rad sågas av och om restbiten inte är kortare än 15 cm (20 cm för Edition Open Frameworks) påbörjas nästa rad med denna (bild 2).



Tvärfogarna ska förskjutas mellan direkt efter varandra följande rader med minst 40 cm (för kakelformat halv tiljelängd och för Edition Open Frameworks 15 cm) ("vilt förband"). Vid tiljor som är minst 150 cm långa krävs en förskjutning på minst 60 cm mellan dem.

Observera att eventuella expansionsfogar (s.k. byggnadsfogar) ska överföras från underlaget till ytlagret vid heltäckande limning.

Innan läggningen ska alla tiljor kontrolleras i dagsljus eller med tillräckligt bra belysning med avseende på eventuella fel. Lägg endast ut felfria tiljor.

## Montering

Vid monteringen ska du även följa instruktionerna på instruktionerna som följde med i paketet. Se även avsnittet "Grundregler förläggning". I detta avsnitt hittar du Parador's läggingsvideo "Lägg Parador laminat rätt" (sida 9: QR-kod och webblänk).

Om väggen inte är rak ska du överföra väggens riktning/struktur med t.ex. Parador MultiTool och skära till den första tiljeraden utifrån detta (bild 3).

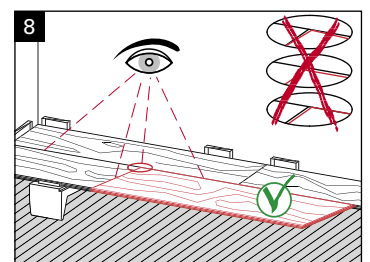
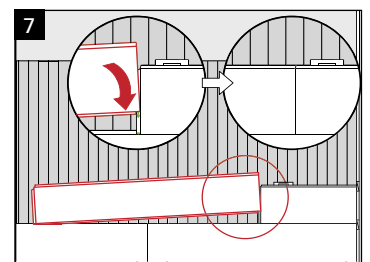
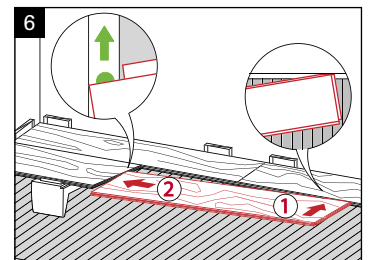
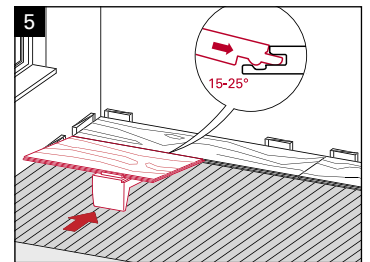
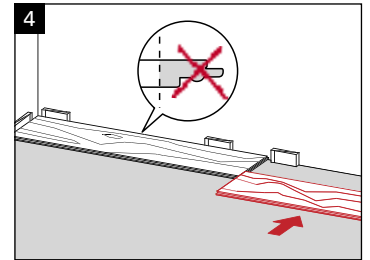
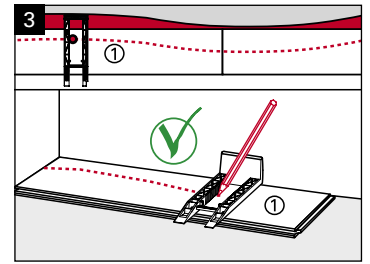
Den första raden tiljor ska läggas så att noten på huvudsidan och långsidan (tidigare "fjädersidan") pekar mot väggen (bild 4).

Börja i rummets vänstra hörn. Det erforderliga väggavståndet på minst 8 mm skapas med Parador plastkilarna.

Börja med att skjuta ihop huvudfogarna för den första raden tiljor. Rikta ut tiljorna i längsgående riktning. Skjut in den första tiljan i alla följande rader snett i den redan lagda radens långsida. Här är en vinkel på 15–25° idealisk och för detta är Parador MultiTool en bra hjälp (bild 5).

Läggningen av de följande tiljorna utförs så här:

- › Sätt in huvudsidans fjäder i långsidans not
- › Sätt huvudsidans not i höjd med den svarta punkten på huvudsidans fjäder (bild 6)
- › Dra/tryck tiljan mot den lagda raden i en rörelse (bild 7)
- › Kontrollera att alla fogar är slutna (bild 8)
- › Den fortsatta användningen av Parador MultiTool garanterar en optimal vinkel



Som alternativ kan du använda följande läggningsteknik:

- › Skjut tiljorna på golvet fram till den första raden
- › Vinkla tiljorna något tills de når låsningspunkten (15 – 25°) (bild 9)
- › När du sänker ned tiljorna klickar de i och sitter nu fast med presspassning och utan spel
- › Sättslag d.v.s. efterlåsning med t.ex. en slagkloss (bild 10 och 11)
- › Efter mätning och kapning av radens slutstycke fogas detta försiktigt in. Glöm inte väggavståndet. (Bild 12)

Om golvelementen bearbetas med en sticksåg ska sågen helst föras över tiljans undersida. Med en cirkelsåg lägger du tiljan på bordet med dekorsidan uppåt. På så sätt får du alltid det bästa snittresultatet (bild 13).

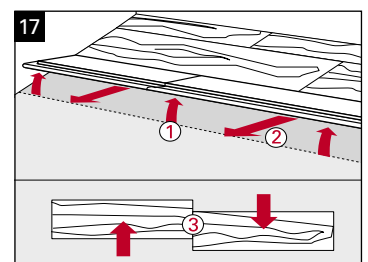
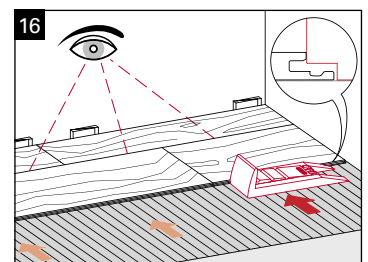
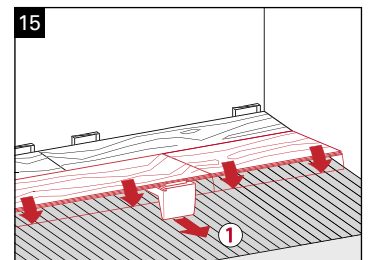
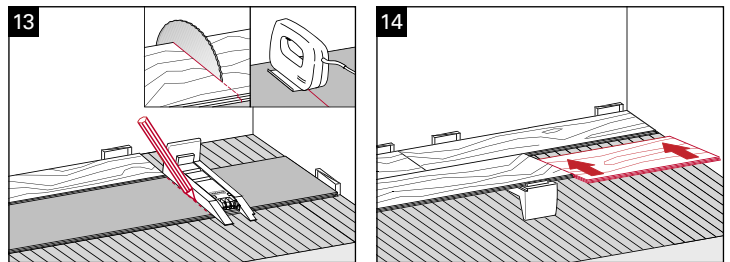
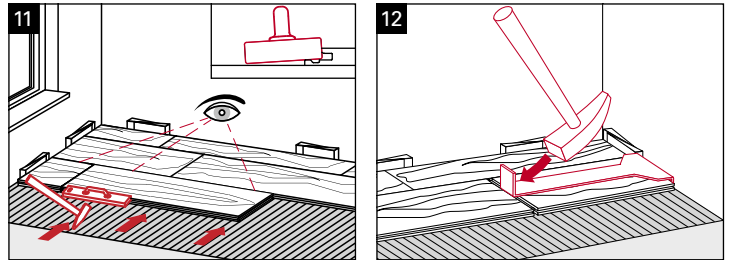
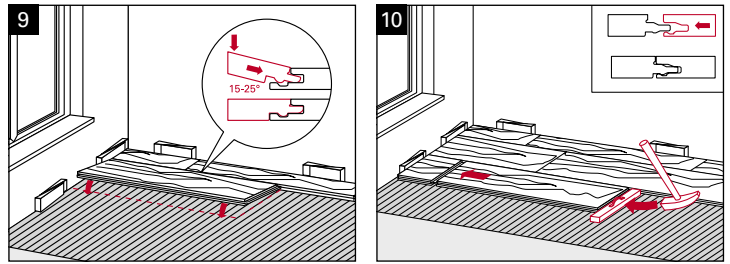
Kapa den sista raden tiljor till rätt mått genom att överföra bredden med hjälp av t.ex. Parador MultiTool eller en restbit (bild 14). Observera även här det erforderliga kantavståndet på minst 8 mm.

Om radens slutstycke inte längre kan sättas mot den svarta punkten när det monteras ska slutstycket skjutas på huvudkantens fjäder in i långsidan (bild 14). Ta bort Parador MultiTool (bild 15) och lås långsidan. Kontrollera att alla fogar är slutna och använd vid behov Parador MultiTool som slagkloss (bild 16). Avslutningsvis ska du alltså använda en slagkloss eller Parador MultiTool för att låsa huvud- och långsidorna (sättslag).

Golvet kan användas direkt efter läggningen. Ta bort plastkilarna och montera Parador golvlister med hjälp av clipsteknik eller Paradors monteringslim.

### Demonteringsanvisningar

För att inte skada tiljorna när du tar loss dem går du till väga enligt följande: lyft upp hela tiljeraden vid notsidan till låsningspunkten och dra av den som ett stycke. Lägg därefter tillbaks tiljeraden på golvet. Huvudlåsningarna lossas inte genom att dra i längsriktningen utan genom att skjuta på tvären.



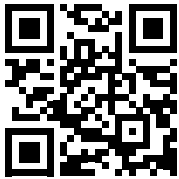


## Montering av Parador Laminat Trendtime 3 (fiskben) med Allround-Click-systemet

Dessa läggningsregler och de följande monteringsanvisningarna gäller i allmänhet. I produktbladen som följer med i paketet kan det finnas ytterligare särskilda eller avvikande regler eller anvisningar som måste beaktas och följas.

Vid monteringen är det viktigt att du även följer instruktionerna på informationsbladen i paketet.

Läggingsvideo – Parador Laminat TT3



### Observera:

Klicka på texten "Läggingsvideo", klicka på eller scanna QR-koden.

När du ska välja underlag är det viktigt att tänka på att det måste ha tillräckligt hög tryckhållfasthet. Det bör inte underskrida 120 kPa. Mjuka, mindre tryckhållfasta underlag påverkar läggingsstabiliteten negativt. Paradors produkter Akustik-Protect 80, Akustik-Protect 100 och Akustik-Protect 500 uppfyller det här kravet.

När du har följt grundreglerna och lagt underlaget går det att börja lägga själva golvbeläggningen.

## Förberedelser

Vid läggning av laminattiljor (fiskben) beror rummets utseende väldigt mycket på läggningstekniken. På bild 1 och bild 2 visas några exempel. På bild 1 ser du 0° flättriaktning parallellt med rummets väggar. Bild 2 visar den s.k. 45° flättriaktningen. För att lägga fiskbensmönster behöver du bara de "universella" tiljorna som utvecklats av Parador, du behöver alltså inga höger- och vänstertiljor. Med dessa tiljor kan du lägga golv enligt exemplen på bilderna, läggningsriktningen är inte angiven. Bild 3 visar den rekommenderade läggningsriktningen. Här är det viktigt att se till att tiljorna läggs med notsidan i läggningsriktningen så att fjädern kan klicka i noten.

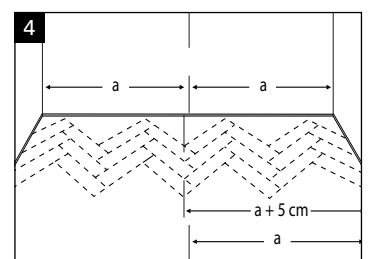
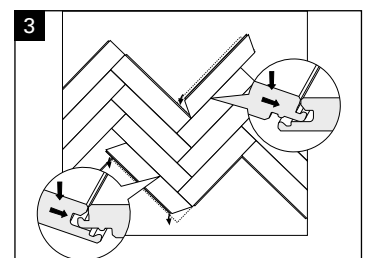
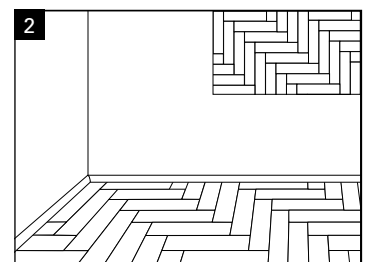
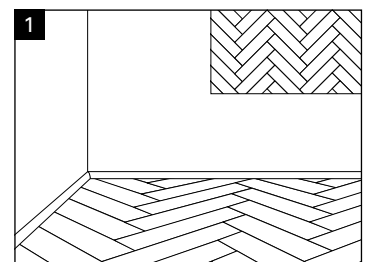
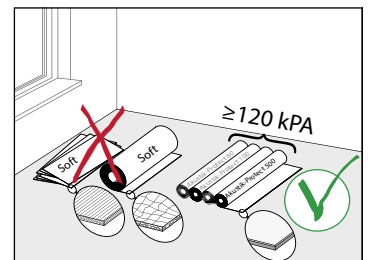
Innan läggningen ska alla tiljor kontrolleras med avseende på eventuella fel. Lägg endast ut felfria tiljor.

## Montering

Rummets mitt.  $a$  = halv rumslängd = mellanfläta

Men: på grund av den 45-gradiga vinkeln ska du lägga till ytterligare 5 cm till den halva rumslängden och lägga mittenflätan där ( $a + 5$  cm). Banans axel ska fixeras med ett snöre (bild 4).

Lägg först en hel rad med tre tiljor (ordningsföljden för läggningen ska motsvara numreringen) skjut på raden på de för ändamålet avsedda distanshållarna enligt bilden (bild 6).



Tips: för en smidig läggning av de första tiljorna i en korrekt vinkel mot varandra ska du göra enligt följande. Börja med att sätta ihop tiljorna A och 1 med en ca 120 mm förskjutning. Tilja A fungerar bara som placeringshjälp och tas sedan bort. Sedan lägger du tiljorna 3 och 4. Nu kan du ta bort tilja A igen och lägga ut resten av tiljorna enligt numreringen (bild 5).

Var även uppmärksam på att alltid lägga notsidan i läggningsriktningen och på så sätt klicka in fjädern i noten.

Limma fast tiljorna i de tre första och tre sista kompletta raderna. Applicera Paradors foglim D3 sparsamt på längs- och kortsidornas limområde. Undvik att använda för mycket för att förhindra att limmet kommer över i V-fogen. Tiljorna måste klickas ihop absolut tätt. För att göra det kan man exempelvis dra samman tiljorna tätt med hjälp av tejp. Belasta de limmade områdena jämnt och över hela tiljorna för att fixera dem. Kontrollera att limmet har härdat.

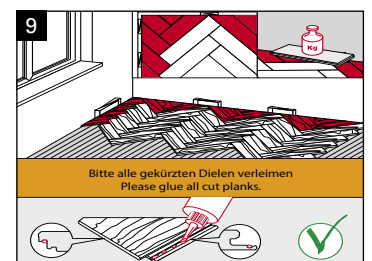
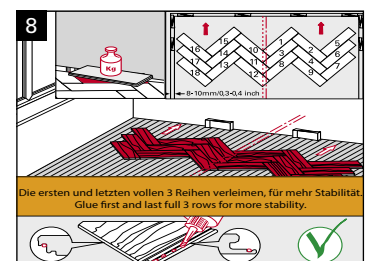
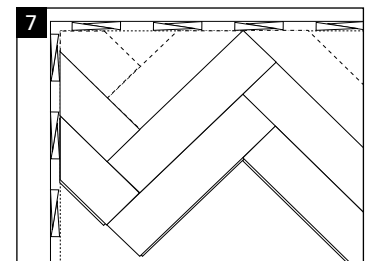
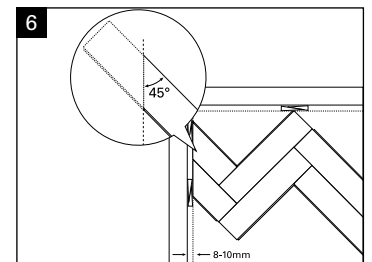
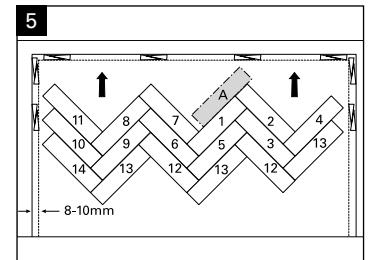
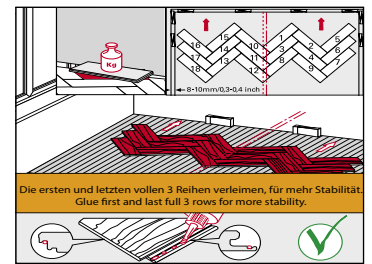
Sedan riktar du raden exakt efter axelsnöret. Om väggen är sned måste distanshållarna sättas dit i efterhand vid behov. Se till att hålla kantavståndet på 8 – 10 mm. Detta kantavstånd som ska löpa runt hela golvet är nödvändigt och ska följas även vid fasta installationer.

Kanttiljorna ska anpassas. Sågsnitt 45° eller enligt väggens riktning/struktur (bild 6).

I de trekantiga tomrummen ska tillsågade tiljor sättas in (bild 7).

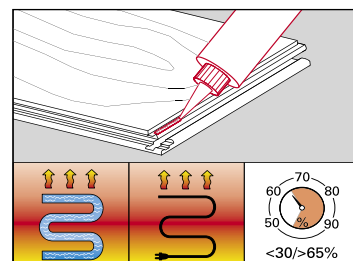
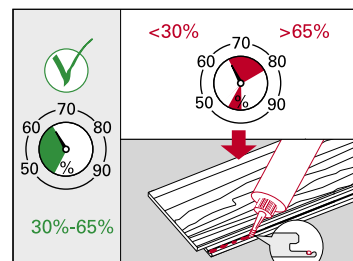
Limma fast de tillsågade resp. kortade tiljorna med varandra. Gör på precis samma sätt som vid de första och sista tre hela raderna:

1. Applicera sparsamt med D3 foglim på lång- och kortsidorna;
2. Kontrollera att tiljorna har lagts tätt;
3. Belasta tiljorna jämnt och över hela deras längd;
4. Låt limmet härda.



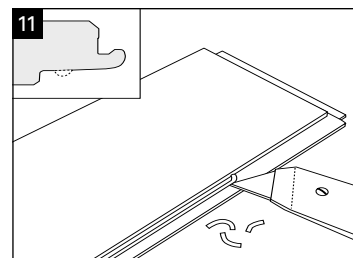
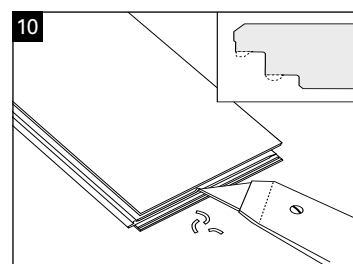
Om den relativa luftfuktigheten i rummet inte ligger mellan 30–65 % ska du limma fast alla tiljor med varandra. Samma sak gäller om du lägger golvet på ett golvvärmesystem.

När limmet har torkat (ca 1 timme) går golvet att beträda. Ta bort Parador-plastkilarna och montera golvlisterna med den patenterade clipstekniken eller Parador monteringslim.



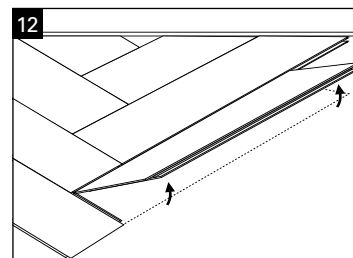
### Observera

I områden där tiljorna inte kan svängas in (dörrkarmar, radiatorrör m.m. Se även avsnittet "Tips för fixare") måste de fogas vågrätt och limmas. För det skall låskammarna tas bort med en kniv (bild 10 och 11). Limningen sker enligt beskrivningarna på bilderna 8 och 9.

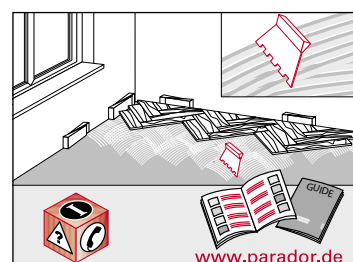


### Demonteringsanvisningar

Om golvet måste demonteras ska först de limmade områdena tas bort. Sedan kan du enkelt ta bort resten av tiljorna (bild 12).



Om du vill limma hela golvet ska du kontakta oss i förväg.



## Montage Parador Laminat Edition Open Frameworks med not-fjäderförbindning

Vid monteringen är det viktigt att du även följer instruktionerna på informationsbladen i paketen.

När grundreglerna har följts och undergolvet har lagts kan läggningen av själva golvet påbörjas.

### Förberedelser

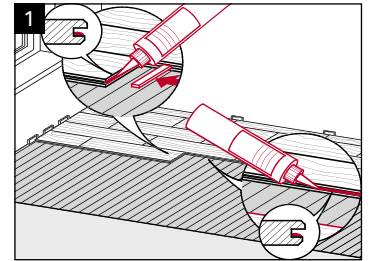
Laminat Edition Open Frameworks består av en modul med tresidig not och en fjäder på ena långsidan. Generellt är detta golv avsett för limning med Parador foglim D3 i not-fjäderförbindning.

Se till att du har tillräckligt med lösa fjädrar (1 lös fjäder per tilja).

### Läggningsprincip

För en säker och stabil förbindning (och även jämn yta) av de enskilda tiljorna är det nödvändigt att använda Parador-fjädrar i HDF-utförande. HDF-fjädrarna limmas i en universaltiljas huvudnot. Därmed behövs inga vänster- och högerstiljor.

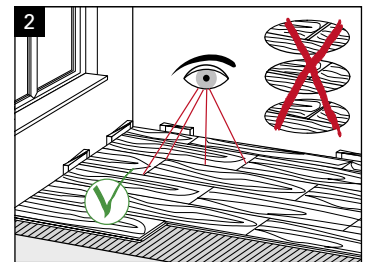
Limningen av HDF-fjädern utförs på samma sätt som limningen av långsidan på den nedre notläppen (bild 1).



### Observera

Beakta användarinstruktionerna samt användnings- och härdningstiderna för Parador foglim D3.

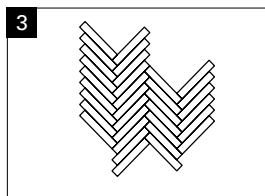
Vid limning av tiljorna måste du kontinuerligt kontrollera så att alla fogarna är slutna (bild 2). Innan foglimmet Parador D3 har härdat går det t.ex. att justera fogarna genom att använda en slagkloss eller Parador MultiTool. Genom den kontinuerliga kontrollen kan du upptäcka öppna fogar och försluta dem igen.



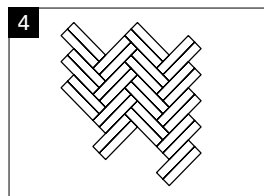
### Läggningsmönster

Tack vare den universella not-fjäderförbindningen är olika läggningsvarianter möjliga. Här visas fem varianter (bild 3 till 7):

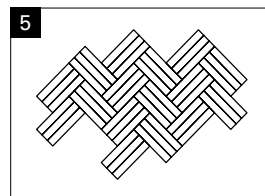
Fiskben



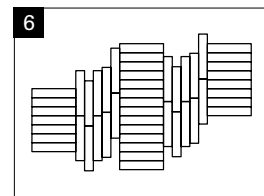
Fiskben Double



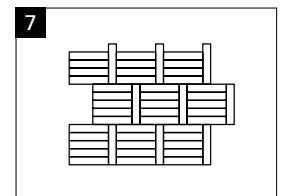
Fiskben Triple



Herkulesmönster, halvt förskjutet



Valfri läggning

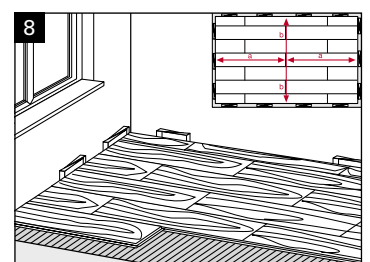


Ännu fler varianter är möjliga med Laminat Edition Open Frameworks.

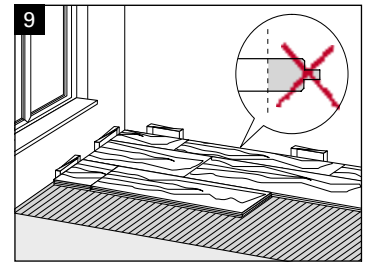
### Montering

Här visas standardläggningen av Laminat Edition Open Frameworks.

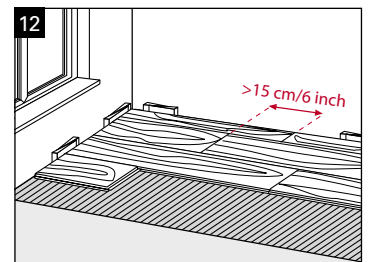
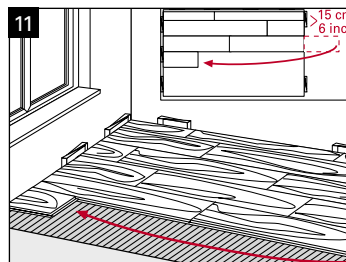
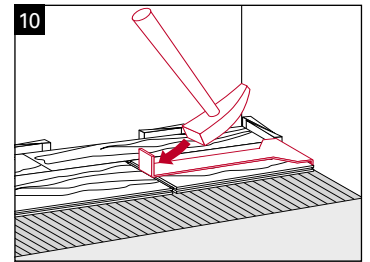
Kom ihåg att ta hänsyn till rumsförhållandena och för att få ett enhetligt läggningsmönster, mät ut mitten om så krävs (bild 8).



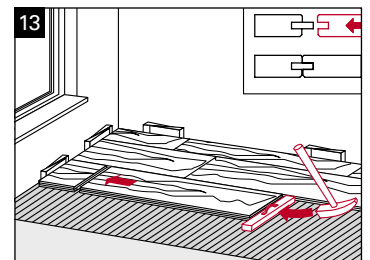
Börja med att ta bort de längsgående fjädrarna i hela den första raden tiljor (bild 9) med en såg, om du inte behöver minska den första radens bredd ändå. Börja med den första raden i ett av rummets vänstra hörn och lägg den avkapade långsidan mot väggen. Det nödvändiga väggavståndet på 8 till 10 mm uppnås med hjälp av Parador plastkilar.



Det sista golvelementet i varje rad sågas av och med reststycket (som inte ska vara kortare än 15 cm, bild 11), påbörjar du nästa rad. Det sista golvelementet fogas med ett slagjärn och en hammare (bild 10). Tvärfogarna ska även ha minst 15 cm förskjutning (bild 12 "vilt förband").



För in tiljorna på lång- och huvudsidan med hjälp av en slagkloss eller Parador MultiTool och en hammare (bild 13) och tryck in tiljan i den föregående tiljan tills fogen sluts igen.



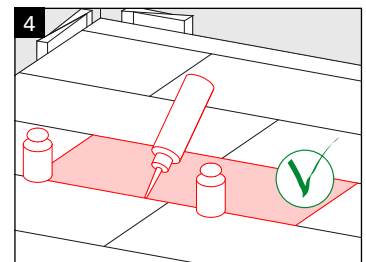
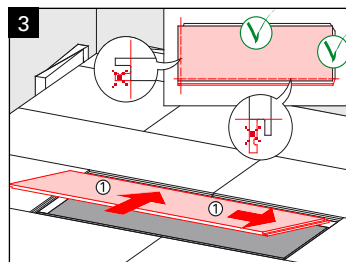
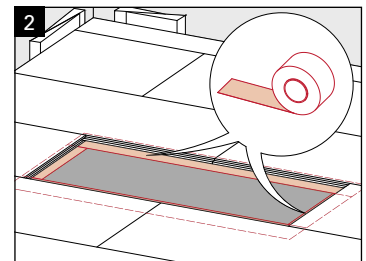
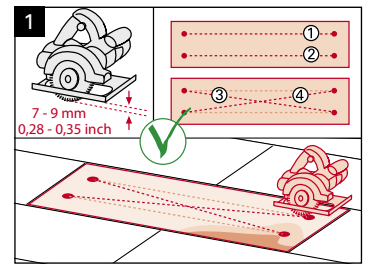
Golvet kan beträdas direkt efter läggningen resp. när limmet har härdat. Du måste bara ta bort Parador plastkilarna och montera Parador golvlister med den patenterade clipstekniken eller Parador monteringslim.

# Tips

## Byt ut en skadad laminattilja med Safe-Lock® PRO

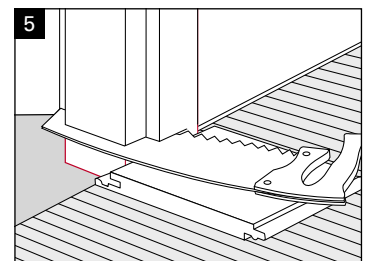
Om en laminattilja i mitten av ett rum är skadad kan du med lite hantverkarskicklighet ersätta den. Du sågar då igenom den skadade tiljan helt (bild 1) och tar bort den skadade tiljan. Orientera dig efter höjden på det lagda golvet's tiljor. Sätt tejpbitar längs snittytan (bild 2). Sedan lyfter du lätt i den lagda ytan och skjuter in en bred tejprensa med klistersidan uppåt till hälften under den lagda ytan. Från en ny, oskadad tilja avlägsnar du de markerade delarna i klickgeometrin (bild 3).

Sedan lägger du ner det passade tiljestycket uppifrån och trycker hårt på tejpens vid tiljans kanter. Ytterligare stabilitet åstadkommer du genom att i förväg applicera lim på kanterna (bild 4). Tyng ner den utbytt tiljan med en vikt så att den ligger jäms med de angränsande tiljorna. Placera vikten över tiljans hela yta.



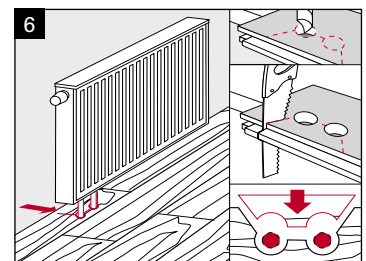
## Så här kortar du av en dörrkarm

Lägg en restbit inklusive underlag med dekorsidan nedåt mot karmen och såga av karmen längs med tiljan (bild 5). Beakta även anvisningarna i avsnittet "Montering Trendtime 3".



## Så gör du urtag för rör

Gör röruttagen 10 mm större i diameter än röret (spel/rörelsefog). Markera ställena, borra ut och såga av i 45° vinkel enligt bilden (bild 6). Limma in den utsågade biten. Kom även här ihåg väggavståndet.



# Värdebevarande, rengöring och skötsel

Parador laminatgolv är melaminhartsbelagda och mycket slitstarka. För att du ska få glädje av ditt golv under lång tid ger vi dig här ytterligare några tips om rengöring och skötsel.

## Undvika skador

Precis som med alla andra golvbeläggningar bör du skydda ditt nya laminatgolv mot smutspartiklar genom lämpliga smutsfällor (mattor) (bild 1).

För att skydda laminatgolven mot repor ska passande, mjuka filtassar användas under stolsfötter, bordsfötter och andra möbler (bild 2).

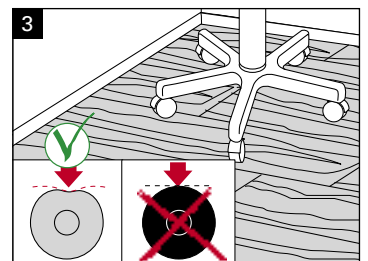
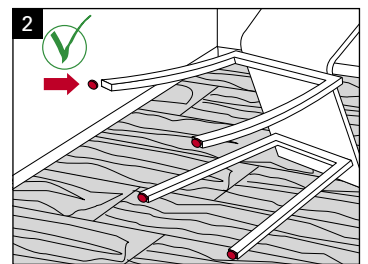
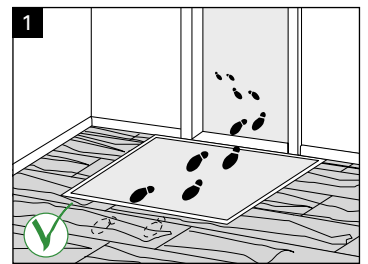
Hjul på kontorsstolar, kontorsvagnar och hurtsar ska ha mjuka hjul (typ W enligt EN 12529) (bild3). Utöver detta kan du skydda golvet i dessa hårt belastade områden med lämpliga skyddsmattor (finns i kontorsfackhandeln). Vaxning och ytterligare försegling av laminatgolvet resp. kanterna behövs inte eftersom sådana åtgärder varken förbättrar utseendet eller användningsnyttan.

Vi rekommenderar regelbunden torrengöring av ditt laminatgolv med en dammsugare (uppfällda borstar) eller en sopkvast. Fuktig rengöring borde bara ske vid hårt sittande smuts. Det är då viktigt att moppen vrids ur ordentligt och att inga vattenansamlingar bildas.

## Värdebevarande

Allmänna instruktioner för att bevara värdet på ditt laminatgolv:

- › En relativ luftfuktighet på 35 – 60 % är optimal för Parador laminat och även rekommenderat för människors välbefinnande
- › Undvik sand och smuts, eftersom detta ger samma effekt som sandpapper
- › Vattenansamlingar på golvet ska tas bort omedelbart
- › Torka endast med en lätt fuktad trasa
- › Använd inte skurmedel, bonvax, ångtvätt eller polityrer. De kan bl.a. påverka golvets utseende negativt
- › Stolar och bord ska förses med mjuka filtassar. Kontorsstolar ska ha mjuka hjul, alternativt ska skyddsmattor användas i dessa hårt belastade områden
- › Använd inte ångtvätt
- › Använd vårdande produkter ur Paradors sortiment



### Byggslutstädning

Borrdamm och andra lösa partiklar ska omedelbart tas bort med en sopkvast eller dammsugare. Limstrimmor och -rester ska tas bort med Parador limborttagning. Lägg lite limborttagning på en trasa och torka rent de smutsiga ställena. Torka till sist av med en lätt fuktad trasa (vrid ur trasan ordentligt och undvik vattenansamlingar).

### Underhållsrengöring

Damm, ludd och andra lösa partiklar kan tas bort med en sopkvast eller dammsugare (uppfällda borstar). Smutsfläckar kan torkas bort med en lätt fuktad trasa. Vid hårt sittande smuts kan golvet våttorkas lätt med rengöringsmedel ur Paradors sortiment. Se till att inga pölar bildas.

### Hårt sittande smuts

Föroreningar av skokräm, lack, tjära, olja, fett, bläck, tusch och läppstift tas helst bort med en trasa fuktad med lösningsmedel. Lämpliga lösningsmedel är t.ex. aceton, nagellacksremover eller tvättbensin. Säkerhetsföreskrifterna ska följas och medlen får bara användas försiktigt och på det nedsmutsade området.

### Retuschera mindre repor

Använd Parador Premium-reparationskit för att åtgärda mindre repor. Följ bruksanvisningen. Upprepa processen vid behov. Avsluta med att torka av med en lätt fuktad trasa.

### Reparera större repor och skador

Följ bruksanvisningen. Med vårt Premium-reparationskit går det dessutom att professionellt åtgärda repor optimalt.



# Vanliga frågor

## 1. Varför blir tiljorna skeva och välvs uppåt?

Att tiljorna slår sig beror på att tiljorna inte acklimatiserades tillräckligt innan de lades ut. Var mycket noga med acklimatiseringen! Innan läggningen ska laminatgolvet acklimatiseras under minst 48 timmar i slutna paket på ett plant underlag i rummet där det ska läggas ut.

## 2. Varför uppstår öppna fogar?

Anledningen till att fogar i laminatgolv öppnar sig är vanligtvis att rummets luftfuktighet är alldeles för låg (materialet torkas ut). Det är mycket viktigt att den erforderliga rumsluftfuktigheten hålls. Under uppvärmningsperioden är den ideala luftfuktigheten minst 50 – 65 % vid en temperatur på mellan 20 och 22 °C.

## 3. Varför slår sig golvet?

Att golvet slår sig beror oftast på att golvytan stöter mot väggen på något ställe eller att expansionsfogen på något ställe inte räcker till längre (radiatorrör, dörrkarmar, golvprofiler o.s.v.). Kontrollera på alla ställen att rörelsemöjligheten fortfarande finns. Även minimal kontakt räcker för att golvet ska slå sig på ett annat ställe.

## 4. Vad beror kantsvällningen på?

Om golvet moppas för ofta och för fuktigt eller vätska ligger kvar på golvet och inte tas bort direkt kan tiljorna ofta svälla vid kanterna. Det beror på att fukten tränger in i fogarna och trämaterial sväller på grund av fuktigheten. Detta undviks genom att moppa så sällan som möjligt med en endast lätt fuktad trasa och genom att avlägsna vätska (pölar) omedelbart.

## 5. Varför ser laminatgolvet så matt ut?

Sådana problem beror ofta på fel rengöringsmedel. Dessa rengöringsmedel bildar lager som lägger sig som ett folie på golvet och påverkar utseendet negativt. Avstå därför från att använda lagerbildande rengöringsmedel som t.ex. polish eller vax.

## 6. Laminat i badrum?

Kollektionerna Classic, Trendtime och Edition kan läggas i våtutrymmen och klarar stående vatten i upp till en timme. Laminat Hydron är väl lämpat för fuktiga rum och skyddar mot stående vatten i upp till 24 timmar. Följ läggningensanvisningarna.

# Checklista för läggning på varmvattengolvvärmesystem

I princip ska alla mineraliska underlag värmas upp innan golvläggningen så att ingen skadlig fukt kan tränga ut. Uppvärmningen gäller för alla årstider, vinter såväl som sommar.

Golvmassan ska läggas fackmässigt enligt skråets regler (DIN). Den ska torka i minst 21 dagar innan uppvärmningen påbörjas. Vi rekommenderar att uppvärmningen utförs enligt följande schema resp. enligt mallen för uppvärmningsprotokoll. Observera ytterligare instruktioner från hantverkaren som lägger golvmassan och från värmestalltören.

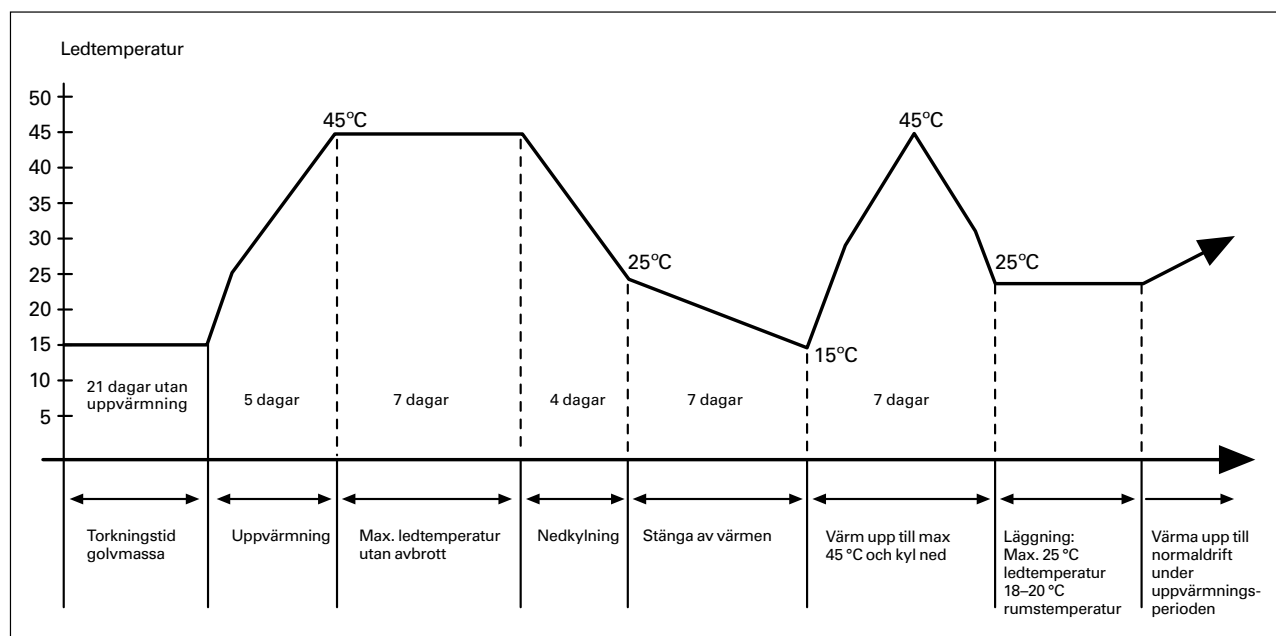
## Läggning på golvvärmesystem (utdrag ur avsnittet "Läggingsvarianter")

Parador laminatgolv är lämpade för flytande läggning på varmvattengolvvärmesystem. För läggning ovanpå elgolvvärmesystem måste följande instruktioner följas:

- › Läggning endast med system som har temperatursensor och -regulator
- › Ingen läggning på elgolvvärmesystem av äldre modell (inbyggt före 2000)
- › Ingen läggning på nattvärmesystem

På de tekniska databladerna hittar du ytterligare information om t.ex. värmemotståndet hos våra laminatgolv. Den maximala yttemperaturen på 29 °C får inte överskridas och en väldigt snabb uppvärmning ska förhindras.

# Uppvärmningsdiagram för ett varmvattengolvvärmesystem



Observera: laminatgolvs yttemperatur ska helst inte överskrida 25 °C (max. 29 °C).

# Uppvärmningsprotokoll vid varmvattengolvvärmesystem (mall)

**För ett nyinstallerat golvvärmesystem ska ovillkorligen ett uppvärmningsprotokoll föras.**

1. a) Den \_\_\_\_\_ avslutades läggningen av golvmassa.  
b) En cement- , Anhydrit-  golvmassa är på plats.  
c) Golvmassans tjocklek är i genomsnitt \_\_\_\_\_ cm.
2. a) Den \_\_\_\_\_ togs den ytuppvärmda golvkonstruktionen i drift och värmdes med en temperaturökning på 5 °C per dag (ledtemperatur) upp till 45 °C.  
b) Den maximala temperaturen bibehölls under \_\_\_\_\_ dagar (börvärde: 7 dagar) utan sänkning under natten.  
c) Mellan \_\_\_\_\_ och \_\_\_\_\_ (börvärde: 4 dagar) minskades ledtemperaturen med 5 °C dagligen.  
d) Mellan \_\_\_\_\_ och \_\_\_\_\_ (börvärde: 7 dagar) var värmesystemet avstängt.  
e) Den \_\_\_\_\_ togs värmesystemet åter i drift och den \_\_\_\_\_ nådde ledtemperaturen 45 °C.  
f) Efter att ledtemperaturen på 45 °C uppnåtts sänktes den stegvis med max 10 °C per dag (max 25 °C) tills rumstemperaturen nått temperaturen för läggning av laminat och parkett, d.v.s. ca 18 – 20 °C.  ja
3. Ventilerades utrymmena under uppvärmningen och nedkylningen utan att drag uppstod?  ja
4. Vid de senaste fuktmätningarna på de markerade mätpunkterna uppmättes \_\_\_\_\_ % restfuktighet.  
(Tillåtna värden: anhydrit-golvmassa max. 0,3 CM %, cementgolvmassa max. 1,5 CM %)
5. Den ytuppvärmdagolytan godkänns härmed för läggning av nyttoyor/beläggningar.

För byggherren/uppdragsgivaren:

---

Ort/Datum/Namnteckning/Stämpel

Instruktionerna är avsedda som information för läggaren/värmeinstallatören resp. byggherren. Garantianspråk kan inte härledas ur dessa. Vid tveksamhet ska lämpliga föreskrifter från golvläggaren/värmeinstallatören följas.

# parador.de/en

Vinyl | Modular ONE | Parkett  
Laminat | ClickBoard | Paneler  
Lister och tillbehör

Parador GmbH  
Millenkamp 7-8  
48653 Coesfeld  
Germany

Hotline +49 (0)2541 736 678  
info@parador.de  
www.parador.de  
www.facebook.com/parador

Utgiven: 05/2021 © Parador  
Misstag och ändringar förbehålles